

Nr 185.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning
om värnskatt för budgetåret 1940/41; given Stock-
holms slott den 30 mars 1940.*

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av stats-
rådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att an-
taga härvid fogade förslag till förordning om värnskatt för budgetåret
1940/41.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

F ö r s l a g

till

förrordning om värnskatt för budgetåret 1940/41.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Värnskatt skall enligt vad i denna förordning stadgas för budgetåret 1940/41 erläggas till staten av

a) fysisk eller juridisk person, för vilken vid taxering år 1940 till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbart belopp fastställs, samt

b) fysisk person, för vilken vid taxering år 1940 till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbart belopp icke fastställs, såframt för honom beräknas ett taxerat belopp å minst 1,000 kronor och han enligt 1 och 4 §§ lagen om folkpensionering är skyldig erlägga pensionsavgift.

Värnskatt erlägges i den kommun, där den skattskyldige taxeras till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt.

2 §.

1 mom. Värnskatten skall utgöra

a) för sådana fysiska personer som avses i 1 § b):

fem kronor;

b) för övriga skattskyldiga fysiska personer ävensom för oskifta dödsbon och familjestiftelser:

när det till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbara beloppet icke överstiger 3,000 kronor: 5 procent av det beskattningsbara beloppet, dock lägst fem kronor;

när det beskattningsbara beloppet överstiger

3,000	men icke	6,000 kr.:	150 kr. för	3,000 kr. och 5.5 % av återstoden;
6,000	»	9,000 » :	315 » »	6,000 » » 6.5 % » » ;
9,000	»	12,000 » :	510 » »	9,000 » » 8 % » » ;
12,000	»	15,000 » :	750 » »	12,000 » » 10 % » » ;
15,000	»	25,000 » :	1,050 » »	15,000 » » 12 % » » ;
25,000	»	35,000 » :	2,250 » »	25,000 » » 14 % » » ;
35,000	»	50,000 » :	3,650 » »	35,000 » » 16 % » » ;
50,000	»	100,000 » :	6,050 » »	50,000 » » 18 % » » ;
100,000	»	200,000 » :	15,050 » »	100,000 » » 20.5 % » » ;
200,000 kr.			35,550 » »	200,000 » » 23 % » » ;

c) för svenska aktiebolag, svenska ekonomiska föreningar, svenska försäkringsanstalter, som icke äro aktiebolag, sparbanker samt sådana utländska juridiska personer, som ej beskattas enligt b) här ovan:

tio procent av det beskattningsbara beloppet;

d) för andra skattskyldiga än dem som avses under a)—c) här ovan:

fem procent av det beskattningsbara beloppet.

2 mom. Rörande skatteplikt för äkta makar och fördelning dem emellan av det för dem gemensamt uträknade skattebeloppet skall vad i 19 § förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt stadgas äga motsvarande tillämpning. I fall som avses i 1 § b) skall för makar, som under beskattningsåret levt tillsammans och vilkas beräknade taxerade belopp sammanlagt utgöra minst 1,000 kronor, värnskatten för båda makarna gemensamt utgå med fem kronor samt fördelas med hälften å vardera maken. Är i nämnda fall ena maken icke skyldig erlägga pensionsavgift, skall vid bedömmande av skatteplikten hänsyn icke tagas till hans beräknade taxerade belopp.

3 §.

1 mom. Den som eftertaxerats till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt för år 1940 skall eftertaxeras jämväl till värnsskatt enligt denna förordning till behörigt belopp.

2 mom. Har skattskyldig i uppgift eller upplysning, som avgivits till ledning vid taxering, lämnat oriktigt meddelande, eller har han, ehuru uppgiftspliktig, underlåtit avlämna uppgift eller infordrad upplysning, och har därav föranletts, att värnsskatt, som enligt 2 § 1 mom. a) bort påföras den skattskyldige, icke blivit honom påförd, skall han eftertaxeras till värnsskatt enligt denna förordning att utgå med i nämnda punkt angivet belopp.

4 §.

Har jämlikt bestämmelserna i 23 § eller 24 § 1 mom. förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt skattebefrielse meddelats för dödsbo, skall motsvarande befrielse åtnjutas jämväl i fråga om värnsskatt enligt denna förordning. För dödsbo efter skattskyldig som avses i 1 § b) här ovan skola nyssnämnda bestämmelser äga motsvarande tillämpning i avseende å befrielse från värnsskatt enligt denna förordning.

5 §.

Där jämlikt 24 § 2 mom. förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt oskift dödsbo svarar för dylik skatt allenast med tillgångarna i boet eller delägare i skiftat dödsbo allenast för vad av skatten å hans lott belöper och allenast med sin lott i boet, skall motsvarande gälla i fråga om värnsskatt enligt denna förordning.

6 §.

1 mom. Därest i anledning av överenskommelse eller beslut, varom förmäles i 29 eller 30 § förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, befrielse från skattskyldighet till nämnda skatt helt eller delvis skall

åtnjutas, skall detta föranleda motsvarande befrielse från skattskyldighet enligt denna förordning.

I fall, varom i 29 och 30 §§ förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt sägs, må Konungen förklara, att värnskatt enligt denna förordning skall för skattskyldig fastställas till högre belopp än gällande bestämmelser eljest skulle föranleda, dock att skatten ej må komma att uppgå till större del, procentuellt beräknad, av det på grundval av träffad överenskommelse eller meddelat beslut fastställda beskattningsbara beloppet, än skatten skulle utgjort av det beskattningsbara belopp, som skulle hava fastställts, om hänsyn ej tagits till överenskommelsen eller beslutet.

2 mom. Vad i 32 § förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt stadgas om rätt för Konungen att till undvikande av eller lindring i dubbelbeskattning förordna om efterskänkande av inkomst- och förmögenhetsskatt skall äga motsvarande tillämpning beträffande värnskatt enligt denna förordning.

7 §.

1 mom. Därest eftertaxering eller annan taxeringsåtgärd enligt denna förordning ifrågakommer, skola de rörande taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt meddelade bestämmelser i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

2 mom. Vill någon, som icke åsatts till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbart belopp, klaga över att värnskatt enligt denna förordning blivit honom påförd, äger han att däröver anför besvär hos prövningsnämnd. Besvären skola vara inkomna till vederbörande länsstyrelse inom sextio dagar efter det värnskatten blivit klaganden avfordrad. Besvär som nu sagts må handläggas av särskild prövningsnämnd.

3 mom. Vid tillämpning av bestämmelserna i 143 § 1 och 2 mom. taxeringsförordningen skall såsom inkomst- och förmögenhetsskatt räknas jämväl värnskatt enligt denna förordning.

8 §.

För tillämpning av denna förordning erforderliga föreskrifter utfärdas av Konungen.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

---

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
30 mars 1940.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, förslag till förordning om värnsskatt för budgetåret 1940/41 samt anför därvid följande:

Efter den omläggning av den direkta statsbeskattningen, som — på grundval huvudsakligen av utredning inom 1936 års skattekommitté — kom till stånd genom beslut av 1938 års riksdag, består skattesystemet av två skatter, en kombinerad inkomst- och förmögenhetsskatt av den i vårt land hävdvunna typen, i vilken dock en minskning ägt rum av den i det taxerade beloppet ingående förmögenhetsdelen ($\frac{1}{100}$ mot tidigare $\frac{1}{80}$), och vid sidan härav en fristående förmögenhetsskatt. Inkomst- och förmögenhetsskatten är uppdelad i en efter varje års utdebiteringsbehov rörlig botten-skatt för alla skattskyldiga och en fast tilläggsskatt, som betalas av fysiska personer, i den mån det beskattningsbara beloppet överstiger 8,000 kronor. Den särskilda förmögenhetsskatten är konstruerad såsom fast. Enligt vad vid förarbetena uttalades, avsågs skattesystemet vara så elastiskt, att det utan påbyggnad av extra skatter borde kunna användas, så länge icke alltför exceptionella situationer i fråga om skatteunderlag eller budgetbehov inträffade.

Då det nya skattesystemet första gången skulle tillämpas, alltså vid bestämmandet av inkomst- och förmögenhetsskatten för år 1939, beslöts en utdebitering av botten-skatten med 120 % för fysiska personer och med dem likställda kategorier så ock för ideella föreningar m. fl., samt med 130 % för aktiebolag och övriga affärsdrivande juridiska personer. Denna uttagning, föranledd främst av de ökade utgifterna för försvarsändamål, var något högre än man tidigare räknat med men höll sig helt inom ramen för 1938 års skattesystem.

Det i anledning av krisläget väntade budgetunderskottet föranledde vid den urtima riksdagen 1939 beslut om tilläggsbeskattning för budgetåret 1939/40 av mycket betydande omfattning, avseende såväl direkta som indirekta skatter. Den skärpta direkta beskattningen uttogs enligt riksdagens beslut

i form av en särskild värnskatt, utgörande för alla skattskyldiga 50 % av den för år 1939 debiterade statliga inkomst- och förmögenhetsskatten (bottensskatt och tilläggsskatt). Den särskilda skatten å förmögenhet lämnades däremot oförändrad. Skattehöjningen hänförde sig alltså till största delen till inkomstbeskattningen.

Vid framläggandet av propositionen om värnskatt anförde jag i egenskap av föredragande departementschef, att den föreslagna proportionella höjningen av inkomst- och förmögenhetsskatten obestriddligen rubbade den vid 1938 års statsskattereform gjorda avvägningen mellan olika inkomstskikt. Jag erinrade vidare om att, därest det önskade skattebeloppet av 150 miljoner kronor skulle ha helt uttagits genom höjning av den rörliga botten-skatten, en uttagning av bortåt 200 enheter av denna skulle blivit erforderlig. En sådan uttagning skulle otvivelaktigt ha ansetts innebära, att ramen för skattesystemet blivit sprängd, och skatteskalorna hade måst omarbetas, varvid även tilläggsskatten fått kraftigt skärpas.

I finansplanen för budgetåret 1940/41 har antagits, att det tillskott till inkomsten av direkta skatter, som de extraordinära försvarsutgifterna göra erforderligt, skall för nämnda budgetår kunna erhållas i närmare anslutning till gällande skattesystem än som innevarande budgetår varit möjligt. I stället för en särskild värnskatt ifrågasättes en ökad skatteuttagning genom provisoriskt gällande skatteskalor för inkomst- och förmögenhetsskatten och den särskilda skatten å förmögenhet, så beskaffade att skatteavvägningen olika grupper emellan i det väsentliga bibehålles. Med denna utgångspunkt och i avvaktan på att utformade skatteförslag kunna föreläggas riksdagen ha nämnda båda skattetitlar preliminärt i riksstatsförslaget uppförts med 450 respektive 50 miljoner kronor.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 9 januari 1940 uppdrog jag den 17 i samma månad åt följande personer att såsom *sakkunniga inom finansdepartementet* biträda med utredning av frågan om avvägningen av den direkta statsbeskattningen för budgetåret 1940/41, nämligen ledamöterna av riksdagens första kammare *Elon Andersson* och *A. J. Bärq* samt ledamöterna av riksdagens andra kammare *A. I. Anderson* i Norrköping, *C. O. H. Andersson* i Dunker och *G. A. Olsson* i Gävle. Utredningen har bedrivits under mitt ordförandeskap.

I det anförande till statsrådsprotokollet, som ledde till nämnda bemyndigande, anförde jag — efter att ha redogjort för utvecklingen av den direkta statsbeskattningen under de senaste åren — att spørsmålet om avvägningen av den direkta statsbeskattningen för nästkommande budgetår syntes mig vara av den vikt, att det borde upptagas till prövning inom en särskild sakkunnigberedning. Några närmare direktiv för utredningens bedrivande syntes mig icke erforderliga. Den av mig vid anmälan av finansplanen antydda utvägen borde prövas, men hinder borde givetvis ej möta för en lösning efter andra linjer som eventuellt kunde visa sig lämpligare. Vid undersökningen torde möta i stort sett samma problem som vid tidigare ut-

redningar i ämnet, således främst frågorna om avvägning av skattebördan mellan inkomsttagare och förmögenhetsägare i olika skikt — under hän synstagande jämväl till den skärpta indirekta beskattningen —, om avvägningen av beskattningen mellan inkomst och förmögenhet samt om fördelningen av skattebördan mellan fysiska och juridiska personer. Frågan om reduktionsregler vid förmögenhetsbeskattningen syntes även böra upptagas till förnyad granskning.

Då den direkta statsbeskattningen under innevarande budgetår i viss mån bildar utgångspunkten för utredningen, synes det vara lämpligt att i tabellform lämna en översikt över densamma. Tabellen nedan upptar de *debiterade* statsskatterna enligt 1939 års lagtima och urtima riksdagars beslut, alltså statlig inkomst- och förmögenhetsskatt (bottenskatt uttagen för fysiska personer m. fl. med 120 %, för svenska aktiebolag, ekonomiska föreningar och övriga affärsdrivande juridiska personer med 130 % samt för övriga skattskyldiga — ideella föreningar m. fl. — med 120 % av grundbeloppet), värnsskatt och särskild skatt å förmögenhet. Skatteunderlaget avser 1939 års taxering.

	Fysiska personer m. fl. milj. kronor	Svenska aktiebolag m. fl. milj. kronor	Övriga skattskyldiga milj. kronor	Summa milj. kronor
Inkomst- och förmögenhetsskatt	230.7	102.9	1.5	335.1
Värnsskatt	115.3	51.5	0.7	167.5
Särskild skatt å förmögenhet.....	29.0	0.4	—	29.4
Summa	375.0	154.8	2.2	532.0

De sakkunnigas förslag.

De sakkunniga ha till en början övervägt formen för den tilläggsbeskattning för nästkommande budgetår, som nödvändiggör av det nuvarande statsfinansiella läget. De sakkunniga ha därvid kommit till den uppfattningen, att den ökade beskattningen bör — liksom fallet varit under innevarande budgetår — taga formen av en särskild värnsskatt. Särskilt av psykologiska skäl har det syntts vara värdefullt att den för alla medborgare mycket kända direkta beskattning, som föranletts främst av omsorgen om vårt neutralitetsvärn, hålles helt skild från den mera normala statsbeskattningen. I fråga om denna senare ha de sakkunniga för nästa budgetår förutsatt en uttagning med 120 % av den i inkomst- och förmögenhetsskatten ingående botten-skatten för alla skattskyldiga — alltså samma procenttal som i år gäller för fysiska personer — och föreslå att hela merbeskattningen därutöver föres till värnsskatten. Värnsskattens karaktär av särbeskattning torde enligt de sakkunnigas mening böra ytterligare framhävas därigenom att den liksom i år upptages å särskild debetsedel och erlägges vid särskild uppbörd.

I anslutning till de sakkunnigas ståndpunktstagande till frågan om uttagningsprocenten för botten-skatten betecknas i det följande med »normalskatt» inkomst- och förmögenhetsskatten med botten-skatten uttagen med 120 enheter för alla skattskyldiga.

I riksstatsförslaget för budgetåret 1940/41 ha de direkta statsskatterna uppförts med sammanlagt 500 miljoner kronor. Detta nettobelopp motsvarar en beräknad debiterad skattesumma av omkring 530 miljoner kronor, alltså ungefär det belopp, varmed motsvarande skatter under nu löpande budgetår debiterats. Med hänsyn till upplysningar rörande budgetlägets utveckling har det vid överläggningarna befunnits ofrånkomligt, att på den direkta beskattningens väg uttages ytterligare ett avsevärt belopp, 75 å 100 miljoner kronor. Storleken av det önskade beloppet kunde dock icke närmare bestämmas förrän beslut fattats rörande utformningen av värnsskatten samt granskningen av uppgjorda skatteskalor slutförts. Den debiterade skattesumman för budgetåret 1940/41 skulle med denna utgångspunkt sammanlagt komma att utgöra 605 å 630 miljoner kronor. Då »normalskatten» jämte den särskilda skatten å förmögenhet kan väntas inbringa ett debiterat belopp å sammanlagt omkring 355 miljoner kronor, skulle i form av värnsskatt behöva uttagas 250 å 275 miljoner kronor, debiterat belopp (emot 167 miljoner kronor, debiterat belopp, för budgetåret 1939/40). Dessa beräkningar ha gjorts på grundval av siffrorna från 1939 års taxering; av riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1940/41 framgår nämligen, att 1940 års taxering ej väntas medföra mera vittgående ändringar i skatteunderlaget.

De sakkunniga ha därefter till en början behandlat frågan i vilken utsträckning den avsedda merbeskattningen bör uttagas i form av skärpt *förmögenhetsbeskattning*. De sakkunniga ha därvid enats om följande uttalande:

Att döma av de siffror, som upptagas i inkomstberäkningen för budgetåret 1940/41, synes departementschefen närmast ha utgått ifrån att såväl den kombinerade inkomst- och förmögenhetsskatten som den särskilda förmögenhetsskatten skulle komma att uttagas med förhöjda belopp. Då de sakkunniga såsom resultat av sina överläggningar nu förorda, att värnsskatten även för nästa budgetår helt uttages i anslutning till inkomst- och förmögenhetsskatten, och att alltså liksom innevarande budgetår den särskilda förmögenhetsskatten lämnas orubbad, har detta icke sin grund i någon uppfattning om att förmögenheten skulle vara mindre lämplig såsom underlag för en krisartad beskattning. Åtskilliga svårigheter äro emellertid förbundna med avvägningen av en värnsskatt på förmögenhet, om denna liksom fallet synes bliva med värnsskatten på inkomst skulle behöva uttagas under flera år. Starka skäl tala däremot för att låta det särskilda bidrag, som förmögenheterna synas böra lämna till täckning av krisperiodens utgifter, få karaktären av ett engångsoffer. Därmed torde emellertid följa, att ett visst uppskov med utformningen av en värnsskatt på förmögenhet får tagas i över-

väggande. Sålunda har anförts att en förmögenhetsskatt av här åsyftade storleksordning icke bör uttagas samtidigt med en sådan skärpning av krisbeskattningen i övrigt som nu överväges. Vikten av denna synpunkt bör erkännas liksom även önskvärdheten av att skatten uttages vid en sådan tidpunkt och på ett sådant sätt, att olägenheterna för näringslivet och de enskilda medborgarna icke bliva alltför stora. Ovissheten även om den närmaste framtiden synes emellertid vara så stor, och utvecklingen av det allmännas behov därför så oberäknelig, att bestämda uttalanden om tidpunkten böra undvikas. Ett avgörande skäl för uppskov synes emellertid vara, att det rimliga omfånget av en dylik förmögenhetsskatt icke för närvarande kan bedömas, eftersom detta omfång måste röna inflytande av krisperiodens längd och de samlade krisutgifternas storlek. Under sådana förhållanden finnes icke heller tillräcklig anledning att redan nu gå in på de olika frågor, som vid utformningen av en engångsskatt på förmögenhet måste upptagas till prövning.

De sakkunniga ha därefter övergått till att behandla den närmare utformningen av den inkomst- och förmögenhetsskatt, som den nya värnskatten skall utgöra, och då till en början upptagit frågan om beskattningen av *fysiska personer och med dem likställda kategorier* (oskifta dödsbon och familjestiftelser). Värnskatten för innevarande budgetår har för dessa skattskyldiga utgått såsom ett procentuellt tillägg till inkomst- och förmögenhetsskatten (bottensskatt, uttagen med 120 enheter, och tilläggsskatt). En dylik — av omständigheterna framtvingen — mera summarisk avvägning av skattebördan bör enligt de sakkunnigas mening denna gång icke tillgripas, så mycket mindre som det här gäller uttagande av ett betydligt större skattebelopp. Däremot finna de sakkunniga, att även den nya värnskatten bör i princip baseras på det vid taxeringen till den ordinarie inkomst- och förmögenhetsskatten framkomna beskattningsbara beloppet.

De sakkunniga ha övervägt att söka vidga skatteunderlaget för värnskat- ten genom att ändra grunderna för bestämmande av det beskattningsbara beloppet. Det har nämligen för de sakkunniga framstått som i viss mån oegentligt, att många medborgare, som på grund av de skattefria avdragen icke betala någon statsskatt, ej alls fått genom direkt beskattning deltaga i de genom krisen uppkomna bördorna. Å andra sidan torde just de barnrika familjerna komma att hårdast drabbas av de indirekta skatterna, varför ned- sättning av ortsavdragen för dem såvitt möjligt synes böra undvikas. Härtill kommer, att en utredning om justering av avdragssystemet — som av tekniska skäl måste avse även den ordinarie beskattningen och bör inbegripa även frågan om skärpning av beskattningen av ensamstående i högre inkomstlägen — är alltför tidsödande för att något förslag i ämnet skulle kunna föreläggas årets riksdag i sådan tid, att de nya reglerna kunde tillämpas vid årets taxering.

Emellertid ha de sakkunniga på annan väg sökt nå det åsyftade resultatet. De sakkunniga ha nämligen ifrågasatt att även de fysiska personer, som vid

taxeringen till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt ej uppnå beskattningsbart belopp men dock ha ett taxerat belopp å minst 600 kronor, skola erlagga värnskatt. Då den proposition i ämnet, som kan väntas bliva förelagd riksdagen, knappast torde kunna behandlas så snabbt att författning kan utfärdas förrän i bästa fall kort tid före avslutandet av taxeringsnämndernas arbete, torde det emellertid icke vara möjligt att stadga skyldighet att erlagga värnskatt för andra än sådana som enligt 86 § taxeringsförrordningen skola upptagas i inkomstlängden. På grund härav har det ansetts nödvändigt att jämväl i de fall, där beskattningsbart belopp icke åsatts, låta fråga bliva om en debitering och ej om en taxering. De sakkunniga ha därför förutsatt, att skattskyldigheten begränsas till att avse dem som äro skyldiga att erlagga pensionsavgift enligt lagen om folkpensionering och vilka på grund härav finnas upptagna i inkomstlängden. Den befrielse från skattskyldighet till värnskatt, som genom denna inskränkning skulle tillkomma personer, vilka icke uppnått 17 års ålder eller vilka fyllt 65 år, ävensom dem som åtnjuta folkpension, invalidunderstöd eller blindhetsersättning eller äro varaktigt arbetsförmögna eller som av allmänna fattigvården omhändertagits för varaktig försörjning, har synts de sakkunniga åtminstone i det övervägande antalet fall sakligt icke oberättigad.

Enligt de sakkunnigas förslag skulle värnskatten i förevarande fall utgå med fem kronor för varje skattskyldig (för äkta makar fem kronor tillsammans). De sakkunniga ha ansett, att under nuvarande omständigheter inga berättigade invändningar kunna göras mot att även den kategori inkomsttagare varom här är fråga får deltaga i den direkta beskattningen. Det bör ihågkommas, att ifrågasatta skattskyldiga i många fall ha en inkomst som icke är så ringa, ehuru de skattefria avdragen medföra, att beskattningsbart belopp icke uppstår. För att taga ett exempel kan i ortsgrupp III den taxerade inkomsten uppgå för makar med ett barn till 1,900 kronor, för makar med två barn till 2,440 kronor och för makar med fyra barn till 4,080 kronor utan att beskattningsbart belopp uppnås.

Ur statsfinansiell synpunkt skulle den ifrågasatta utvidgningen av skatteunderlaget icke bliva betydelselös. De sakkunniga ha beräknat, att det debiterade beloppet skulle utgöra c:a 3.5 miljoner kronor. Häri skulle även ingå det belopp, som skulle utfås genom att — såsom en nödvändig konsekvens av vad som föreslagits — värnskatten för inkomsttagare med låga beskattningsbara belopp skulle utgå med minst fem kronor i stället för på vanligt sätt enligt en skala, som går ned i botten. Vid beräkning av skatteintäkten måste emellertid beaktas, att inflytandeprocenten beträffande de skattskyldiga, som skulle betala den föreslagna femkronorsskatten, torde bliva avsevärt mindre än för övriga skattskyldiga.

De skäl, som enligt vad nu anförts föranlett de sakkunniga att ifrågasätta uttagande av en värnskatt å fem kronor av vissa fysiska personer, vilka icke skola påföras statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, ha i huvudsak upptagits i en den 14 mars 1940 dagtecknad *promemoria*. Över denna jämte ett i finansdepartementet i enlighet med de sakkunnigas överväganden upprättat

förslag till förordning om värnskatt för budgetåret 1940/41 — i vilket förslag skatteskalor dock icke angivits — ha, efter remiss, yttranden avgivits av kammarrätten, riksräkenskapsverket, överståthållarämbetet, länsstyrelserna i Stockholms samt Göteborgs och Bohus län ävensom styrelserna för Sveriges härads skrivarförening och föreningen Sveriges städers kronouppbördstjänstemän.

Den föreslagna skatten å fem kronor har i huvudsak tillstyrkts av *kammarrätten, riksräkenskapsverket och länsstyrelsen i Stockholms län*, varemot *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* avstyrkt densamma och de båda *föreningsstyrelserna* uttalat starka betänkligheter mot förslaget i denna del. *Överståthållarämbetet* har, då i det remitterade förslaget ej angivits det tänkta skattebeloppet och icke ens dettas procentuella fördelning å olika grupper inkomsttagare, funnit sig sakna möjlighet att göra något uttalande i frågan. Yttrandena i denna del torde få som bilaga fogas till dagens protokoll.

De sakkunniga ha därefter upptagit förevarande spörsmål till förnyat övervägande. De ha därvid av remissyttrandena styrkts i sin uppfattning, att de inkomsttagare, som till följd av de skattefria ortsavdragen icke drabbas av den ordinarie statsbeskattningen, böra erlägga värnskatt. De sakkunniga ha emellertid, i anslutning till ett av kammarrätten framställt förslag, förordat en höjning av skattefrihetsgränsen från 600 kronor till 1,000 kronor taxerat belopp. Härigenom skulle skattskyldiga med den svagaste skattekraften bortfalla och onödigt arbete med värnskattens debitering och indrivning i stor utsträckning undvikas. De återstående skattskyldiga, som skulle betala femkronorsskatten, torde enligt de sakkunnigas mening utan större svårighet kunna bära skatten. På sätt riksräkenskapsverket anført torde dessutom under nuvarande förhållanden kunna förväntas, att i många av de fall, där på grund av bestämmelserna om undantag vid utmätning och införsel för existensminimum tvångsmedel vid skattens indrivning icke kunna anlitas, värnskatten skall komma att frivilligt erläggas. Med den föreslagna inskränkningen beträffande skattskyldigheten har femkronorsskatten beräknats inbringa ett debiterat belopp å c:a 2 miljoner kronor.

Vad därefter angår värnskatten i övrigt å fysiska personer — vilken såsom förut nämnts avsetts att utgå å det till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbara beloppet — ha de sakkunniga låtit uppgöra ett flertal skalor, vilkas beräknade avkastning ligger inom de gränser som i det föregående angivits. Vid skalornas konstruktion ha följande synpunkter varit vägledande. Om man tänker sig att hela det önskade beloppet skulle tagas ut genom en höjning av den rörliga botten-skattens utdebiteringsprocent, skulle tydligen en dylik skala komma att ganska hårt drabba de lägre inkomstskikten, där hela skatten är rörlig, medan de högre inkomsttagarna, för vilka större delen av beskattningen ligger i den fasta tilläggsskatten, skulle komma att relativt mindre beröras av skärpningen. Å andra sidan kan man uppenbarligen icke utöver en viss gräns använda den metod, som tillämpats

vid konstruktionen av värnskatten för innevarande budgetår, att nämligen för alla inkomstskikt genomföra en och samma procentuella höjning av »normalskatten». De skatteskälor, mellan vilka det slutliga valet stått, innebära en medelväg. Majoriteten av de sakkunniga har funnit sig böra förorda följande skala för värnskatten:

Värnskatten utgör:

när det beskattningsbara beloppet icke överstiger 3,000 kronor: 5 procent av det beskattningsbara beloppet, dock minst fem kronor;

när det beskattningsbara beloppet överstiger

3,000	men icke	6,000	kr.:	150	kr. för	3,000	kr. och	5.5	% av återstoden;
6,000	»	»	9,000	» :	315	»	»	6.5	% » » ;
9,000	»	»	12,000	» :	510	»	»	8	% » » ;
12,000	»	»	15,000	» :	750	»	»	10	% » » ;
15,000	»	»	25,000	» :	1,050	»	»	12	% » » ;
25,000	»	»	35,000	» :	2,250	»	»	14	% » » ;
35,000	»	»	50,000	» :	3,650	»	»	16	% » » ;
50,000	»	»	100,000	» :	6,050	»	»	18	% » » ;
100,000	»	»	200,000	» :	15,050	»	»	20.5	% » » ;
200,000	kr.			:	35,550	»	»	23	% » » .

För belysande av verkningarna av förslaget ha de sakkunniga låtit uppgöra tabeller, utvisande för fysiska personer värnsskatt samt sammanlagda direkta statsskatter för budgetåret 1939/40 enligt fastställda grunder och för budgetåret 1940/41 enligt förslaget, i absoluta tal och procental *dels* vid vissa beskattningsbara belopp (tabell 1), *dels* för ensamstående skattskyldig, makar utan barn samt makar med 2 och 4 barn i ortsgrupperna I och V med endast arbetsinkomst (tabell 2), *dels ock* vid vissa kombinationer av inkomst och förmögenhet under förutsättning av enbart förmögenhetsinkomst och 4 % avkastning å förmögenheten (tabell 3). Tabellerna torde få såsom bilaga fogas till dagens protokoll.

Det torde icke här tarvas någon närmare utläggning av tabellerna. För skattskyldiga i inkomstskiktet beskattningsbara belopp 100—3,000 kronor, där »normalskatten» är 5.4 %, utgår skatten innevarande budgetår med sammanlagt 8.1 %. Den skulle nu höjas till 10.4 %. Det är emellertid att märka, att om man räknar på den taxerade inkomsten, vilken utgör den verkliga inkomsten efter avdrag för kommunalskatter och andra allmänna avdrag, skatteprocenten blir åtskilligt lägre. Vid ett taxerat belopp å 4,000 kronor blir sålunda, såsom framgår av tabell 2, enligt förslaget den sammanlagda skatten för ensamstående, makar utan barn, makar med två barn och makar med fyra barn i ortsgrupp I respektive 8.1, 5.7, 2.4 och 0.6 % samt i ortsgrupp V respektive 7.4, 4.5, 1.6 och 0.1 %. För det högsta skiktet (beskattningsbara belopp i den mån de överstiga 200,000 kronor) utgör »normalskattens» skiktprocent 35.8. För budgetåret 1939/40 utgör skiktprocenten sammanlagt 53.7. Med den nu föreslagna skalan för värnskatten skulle för nästa

budgetår högsta skiktprocenten bliva 58.8. Av tabell 1 utläses, att den *genomsnittliga* skatteprocenten skulle, inberäknat värnskatten, bliva vid ett beskattningsbart belopp å 4,000 kronor 10.83, vid 10,000 kronor 13.02, vid 25,000 kronor 20.53, vid 50,000 kronor 28.56, vid 100,000 kronor 36.78 och vid 600,000 kronor 54.05. Består inkomsten helt av förmögenhetsavkastning, blir, såsom framgår av tabell 3, skattebelastningen tyngre. Vid en antagen förmögenhetsavkastning av 4 % utgör den sammanlagda beskattningen, räknad i procent av den *taxerade inkomsten*, vid en förmögenhet å 100,000 kronor (inkomst 4,000 kronor) 11.5 %, vid en förmögenhet å 500,000 kronor (inkomst 20,000 kronor) 32.3 %, vid en förmögenhet å 1,250,000 kronor (inkomst 50,000 kronor) 49.1 % och vid en förmögenhet å 5,000,000 kronor (inkomst 200,000 kronor) 72.8 %.

För *svenska aktiebolag, ekonomiska föreningar och övriga affärsdrivande juridiska personer*, som för innevarande budgetår betala sammanlagt (13 + 6.5 =) 19.5 % i statsskatt, föreslå de sakkunniga att värnskatten skall utgå med 10 % av det beskattningsbara beloppet. Denna skatteprocent korresponderar nära med den höjning av »normalskatten» som värnskatten innebär för fysiska personer. Den sammanlagda belastningen för aktiebolagen och övriga till denna grupp hörande juridiska personer skulle således för nästa budgetår bliva (12 + 10 =) 22 %. För *övriga skattskyldiga* — ideella föreningar m. fl. — föreslå de sakkunniga, att värnskatten i överensstämmelse med tidigare gällande proportion sättes till 5 %. Sammanlagt skulle för denna kategori statsskatten komma att utgöra (6 + 5 =) 11 % (emot [6 + 3 =] 9 % för innevarande budgetår).

Avkastningen av samtliga direkta skatter budgetåret 1940/41 enligt de sakkunnigas förslag framgår av följande tabell. Beräkningarna, som avse debiterade belopp, hänföra sig beträffande skatteunderlaget till 1939 års taxering.

	Fysiska personer m. fl. milj. kronor	Svenska aktiebolag m. fl. milj. kronor	Övriga skattskyldiga milj. kronor	Summa milj. kronor
Inkomst- och förmögenhetsskatt (botten-skatt 120 % samt tilläggsskatt)	230.7	94.9	1.5	327.1
Värnskatt	188.0	79.1	1.3	268.4
Särskild skatt å förmögenhet	29.0	0.4	—	29.4
Summa	447.7	174.4	2.8	624.9

Beträffande värnskatten å fysiska personer m. fl. ingår i beloppet 188.0 miljoner kronor de förut omnämnda 2.0 miljoner kronor, som den föreslagna femkronorsskatten beräknats avkasta.

En av de sakkunniga, herr *Anderson* i Norrköping, har i fråga om skatte-skalan för fysiska personer för sin del förordat en för alla inkomstskikt

något mildare skala, som börjar med 4.5 % i lägsta skiktet och slutar med 23 % i högsta skiktet. Den skatteförlust, 13 miljoner kronor, som skulle uppkomma i förhållande till majoritetens förslag — hela värnskatten skulle uppgå till c:a 255 miljoner kronor mot c:a 268 miljoner kronor enligt majoritetens förslag och c:a 167 miljoner kronor innevarande budgetår — har därvid icke synts honom vara av avgörande storleksordning.

1939 års förordning om värnskatt medgiver möjlighet för fysisk person att efter särskild ansökning få befrielse helt eller delvis från värnskatt, därest den skattskyldiges skatteförmåga i jämförelse med förhållandena under beskattningsåret blivit i hög grad nedsatt på grund av långvarig sjukdom, arbetslöshet, militär tjänstgöring, inträde i pensionsåldern, avsevärd försämring i av den skattskyldige bedriven näringsverksamhet eller annan därmed jämförlig omständighet samt synnerliga svårigheter med skattens gäldande till följd därav finnas vara för handen. Motsvarande befrielse från utgörande av värnskatt må medgivas oskift dödsbo. Enligt uppgift ha till de särskilda prövningsnämnderna, vilka i första instans skola avgöra ifrågavarande ärenden, till och med den 15 februari 1940, då ansöknings-tiden utgick för skattskyldiga i allmänhet, inkommit över 30,000 ansökningar om skattebefrielse.

Då värnskatten för budgetåret 1940/41, vilken utgår å 1939 års inkomster, icke torde kunna uppbäras förrän i början av år 1941, ha de sakkunniga diskuterat frågan om en motsvarande befrielse för sådana skattskyldiga, vilkas skatteförmåga av en eller annan anledning försämras under år 1940. Enligt de sakkunnigas mening saknas dock tillräckliga skäl att nästkommande budgetår — för vilket värnskatten bestämmes samtidigt med den ordinarie statsbeskattningen — vidtaga en dylik för taxeringsmyndigheterna synnerligen tyngande extraordinär anordning.

De sakkunniga ha jämväl ingått på frågan om reduktionsregler vid förmögenhetsbeskattningen. Deras förslag härutinnan kommer emellertid att särskilt upptagas till behandling.

*Departements-
chefen.*

För egen del finner jag mig helt kunna ansluta mig till de sakkunnigas förslag rörande utformningen av värnskatten för nästkommande budgetår. Jag kan även instämma i den motivering, som de sakkunniga lämnat för förslaget om ett uppskov med uttagande av värnskatt i form av en särskild skatt å förmögenhet.

Det förut omnämnda förslaget till förordning om värnskatt för budgetåret 1940/41 har i remissyttrandena i huvudsak lämnats utan erinran. Beträffande innehållet i förordningen torde utöver vad förut sagts följande få framhållas.

1 § upptager grunderna för skattens utgörande. Enär fråga är om debitering och ej taxering, komma alla de ändringar i taxeringen år 1940 till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, som vidtagas i högre instans, att auto-

matiskt medföra ändring i fråga om värnskattens belopp. Eftertaxeringar för tidigare år än 1940, vidtagna sistnämnda år, drabbas ej av värnskatten.

I 2 § 1 mom. återfinnas de förut refererade skatteskalorna. 2 mom. av samma paragraf innehåller bestämmelser om äkta makars beskattning. Enligt det remitterade förslaget skulle, därest makar icke uppnå beskattningsbart belopp men det sammanlagda taxerade beloppet för dem överstiger 600 kronor, värnskatten, 5 kronor, fördelas mellan makarna efter förhållandet mellan deras beräknade taxerade belopp. *Kammarrätten* har häremot anmärkt, att en fördelning av skattebeloppet i sådana fall, om också principiellt riktig, kunde befaras bli för debiteringsförrättarna rätt tidsödande och för de skattskyldiga vara till föga nytta. För att förebygga denna olägenhet föreslår *kammarrätten*, att i sådana fall en summarisk fördelning av skattebeloppet skall äga rum på så sätt, att vardera maken påföres två kronor 50 öre i värnskatt. Emot denna modifikation i förslaget har jag för min del intet att erinra.

I 3 § givas stadganden om eftertaxering. I 4 § har intagits bestämmelse om att skattebefrielse för dödsbo jämlikt 23 § eller 24 § 1 mom. förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt skall i motsvarande omfattning åtnjutas i fråga om värnskatt.

Därest vid taxeringen till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbart belopp icke framkommer, torde enligt gällande bestämmelser skyldighet att lämna underrättelse om avvikelse från deklaration icke föreligga. Den som i dylikt fall påförts värnskatt har därför ansetts böra erhålla en extraordinär besvärsrätt av samma slag som för ett likartat fall finnes stadgad i 16 § andra stycket lagen om folkpensionering. Besvärstiden har dock ansetts kunna avsevärt förkortas. Bestämmelse om sådan besvärsrätt har intagits i 7 § 2 mom. av förordningen. Det torde kunna antagas, att antalet besvär skall bli ganska ringa.

Övriga paragrafer i författningsförslaget torde icke behöva här närmare beröras. I anledning av påpekanden i remissyttrandena ha på ett par punkter formella jämkningar vidtagits i förslaget.

Om förslaget till förordning om värnskatt antages av riksdagen, torde i administrativ ordning få utfärdas bestämmelser rörande bland annat debitering och uppbörd av skatten. Såsom de sakkunniga anfört torde värnskatten liksom i år böra upptagas å särskild debetsedel och erläggas vid särskild uppbörd. Denna torde böra äga rum i februari eller mars 1941. Att uppdelas värnskatteuppbörden på två terminer synes mig icke erforderligt. Ett försök till delning torde för övrigt stranda på omöjligheten att finna lämplig tidpunkt för ytterligare en uppbörd.

Till frågan om ersättning till debiteringsförrättare för debitering av värnskatten anholder jag att senare få återkomma.

Föredraganden hemställer härefter, att förenämnda förslag till förordning om värnskatt för budgetåret 1940/41 måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Erik Blomqvist.

Bilaga.

Tabell 1 utvisande för vissa beskattningsbara belopp statlig inkomst- och förmögenhetsskatt och värnsskatt dels enligt 1939 års lagtima och urtima riksdagars beslut, dels enligt förslag i propositionen.

Beskattningsbart belopp, kronor	Statsskatter för budgetåret 1939/40			Statsskatter enl. prop.	
	Statl. ink. o. förm.-skatt vid 120 %	Värnsskatt	Summa	Värnsskatt för budgetåret 1940/41	Summa (kol. 2 + 5)
1	2	3	4	5	6
<i>I kronor.</i>					
100	5.40	2.70	8.10	5.00	10.40
500	27.00	13.50	40.50	25.00	52.00
1,000	54.00	27.00	81.00	50.00	104.00
2,000	108.00	54.00	162.00	100.00	208.00
4,000	228.00	114.00	342.00	205.00	433.00
6,000	360.00	180.00	540.00	315.00	675.00
8,000	516.00	258.00	774.00	445.00	961.00
10,000	712.00	356.00	1,068.00	590.00	1,302.00
12,000	948.00	474.00	1,422.00	750.00	1,698.00
15,000	1,302.00	651.00	1,953.00	1,050.00	2,352.00
20,000	2,092.00	1,046.00	3,138.00	1,650.00	3,742.00
25,000	2,882.00	1,441.00	4,323.00	2,250.00	5,132.00
50,000	8,232.00	4,116.00	12,348.00	6,050.00	14,282.00
100,000	21,732.00	10,866.00	32,598.00	15,050.00	36,792.00
200,000	53,532.00	26,766.00	80,298.00	35,550.00	89,082.00
400,000	125,132.00	62,566.00	187,698.00	81,550.00	206,682.00
600,000	196,732.00	98,366.00	295,098.00	127,550.00	324,282.00
<i>I procent av beskattningsbart belopp.</i>					
100	5.40	2.70	8.10	5.00	10.40
500	5.40	2.70	8.10	5.00	10.40
1,000	5.40	2.70	8.10	5.00	10.40
2,000	5.40	2.70	8.10	5.00	10.40
4,000	5.70	2.85	8.55	5.13	10.83
6,000	6.00	3.00	9.00	5.25	11.25
8,000	6.45	3.23	9.68	5.56	12.01
10,000	7.12	3.56	10.68	5.90	13.02
12,000	7.90	3.95	11.85	6.25	14.15
15,000	8.68	4.34	13.02	7.00	15.68
20,000	10.46	5.23	15.69	8.25	18.71
25,000	11.53	5.76	17.29	9.00	20.53
50,000	16.46	8.23	24.69	12.10	28.56
100,000	21.73	10.87	32.60	15.05	36.78
200,000	26.77	13.38	40.15	17.77	44.54
400,000	31.28	15.64	46.92	20.39	51.67
600,000	32.79	16.39	49.18	21.26	54.05

**Tabell 2 utvisande för vissa taxerade belopp statlig inkomst- och förmögenhets-
enligt förslag 1**

Inkomsten utgöres

*Ortsgrupp I.***a) Ensamstående**

Taxerat belopp, kronor	Statsskatter för budgetåret 1939/40			Statsskatter enl. prop.	
	Statl. ink. o. förm.-skatt vid 120 %	Värnsskatt	Summa	Värnsskatt för budgetåret 1940/41	Summa (kol. 2 + 5)
1	2	3	4	5	6
<i>I kronor.</i>					
1,000	9.72	4.86	14.58	9.00	18.72
2,000	59.40	29.70	89.10	55.00	114.40
4,000	168.60	84.30	252.90	155.50	324.10
6,000	307.20	153.60	460.80	271.00	578.20
8,000	469.20	234.60	703.80	406.00	875.20
10,000	672.80	336.40	1,009.20	558.00	1,230.80
12,000	924.40	462.20	1,386.60	734.00	1,658.40
15,000	1,302.00	651.00	1,953.00	1,050.00	2,352.00
20,000	2,092.00	1,046.00	3,138.00	1,650.00	3,742.00
25,000	2,882.00	1,441.00	4,323.00	2,250.00	5,132.00
50,000	8,232.00	4,116.00	12,348.00	6,050.00	14,282.00
100,000	21,732.00	10,866.00	32,598.00	15,050.00	36,782.00
200,000	53,532.00	26,766.00	80,298.00	35,550.00	89,082.00
400,000	125,132.00	62,566.00	187,698.00	81,550.00	206,682.00
<i>I procent av taxerat belopp.</i>					
1,000	0.97	0.49	1.46	0.90	1.87
2,000	2.97	1.49	4.46	2.75	5.72
4,000	4.21	2.11	6.32	3.89	8.10
6,000	5.12	2.56	7.68	4.52	9.64
8,000	5.87	2.93	8.80	5.07	10.94
10,000	6.73	3.36	10.09	5.58	12.31
12,000	7.70	3.85	11.55	6.12	13.82
15,000	8.68	4.34	13.02	7.00	15.68
20,000	10.46	5.23	15.69	8.25	18.71
25,000	11.53	5.76	17.29	9.00	20.53
50,000	16.46	8.23	24.69	12.10	28.56
100,000	21.73	10.87	32.60	15.05	36.78
200,000	26.77	13.38	40.15	17.77	44.54
400,000	31.28	15.64	46.92	20.39	51.67

skatt och värnskatt dels enligt 1939 års lagtima och urtima riksdagars beslut, dels propositionen.

av arbetsinkomst.

skattskyldig.

Ortsgrupp V.

Taxerat belopp, kronor	Statsskatter för budgetåret 1939/40			Statsskatter enl. prop.	
	Statl. ink. o. förm.-skatt vid 120 %	Värnskatt	Summa	Värnskatt för budgetåret 1940/41	Summa (kol. 2 + 5)
1	2	3	4	5	6
<i>I kronor.</i>					
1,000	1.08	—	1.08	5.00	6.08
2,000	36.72	18.86	55.08	34.00	70.72
4,000	154.44	77.22	231.66	143.00	297.44
6,000	288.72	144.86	433.08	255.60	544.32
8,000	447.86	223.68	671.04	387.80	835.16
10,000	645.36	322.68	968.04	535.60	1,180.96
12,000	891.86	445.68	1,337.04	711.60	1,602.96
15,000	1,297.28	648.64	1,945.92	1,046.00	2,343.28
20,000	2,092.00	1,046.00	3,138.00	1,650.00	3,742.00
25,000	2,882.00	1,441.00	4,323.00	2,250.00	5,132.00
50,000	8,232.00	4,116.00	12,348.00	6,050.00	14,282.00
100,000	21,732.00	10,866.00	32,598.00	15,050.00	36,782.00
200,000	53,532.00	26,766.00	80,298.00	35,550.00	89,082.00
400,000	125,132.00	62,566.00	187,698.00	81,550.00	206,682.00
<i>I procent av taxerat belopp.</i>					
1,000	0.11	—	0.11	0.50	0.61
2,000	1.84	0.91	2.75	1.70	3.54
4,000	3.86	1.93	5.79	3.58	7.44
6,000	4.81	2.41	7.22	4.26	9.07
8,000	5.59	2.80	8.39	4.85	10.44
10,000	6.45	3.23	9.68	5.36	11.81
12,000	7.43	3.71	11.14	5.93	13.36
15,000	8.65	4.82	12.97	6.97	15.62
20,000	10.46	5.23	15.69	8.25	18.71
25,000	11.53	5.76	17.29	9.00	20.53
50,000	16.46	8.23	24.69	12.10	28.56
100,000	21.73	10.87	32.60	15.05	36.78
200,000	26.77	13.38	40.15	17.77	44.54
400,000	31.28	15.64	46.92	20.39	51.67

Tabell 2 (forts.).

Ortsgrupp I.

b) Makar

Taxerat belopp, kronor	Statsskatter för budgetåret 1939/40			Statsskatter enl. prop.	
	Statl. ink. o. förm.-skatt vid 120 %	Värnskatt	Summa	Värnskatt för budgetåret 1940/41	Summa (kol. 2 + 5)
1	2	3	4	5	6
<i>I kronor.</i>					
1,000	—	—	—	5.00	5.00
2,000	21.60	10.80	32.40	20.00	41.60
4,000	118.80	59.40	178.20	110.00	228.80
6,000	241.20	120.60	361.80	216.00	457.20
8,000	375.60	187.80	563.40	328.00	703.60
10,000	535.60	267.80	803.40	458.00	993.60
12,000	735.60	367.80	1,103.40	606.00	1,341.60
15,000	1,089.60	544.80	1,634.40	870.00	1,959.60
20,000	1,807.60	903.80	2,711.40	1,434.00	3,241.60
25,000	2,597.60	1,298.80	3,896.40	2,034.00	4,631.60
50,000	7,803.60	3,901.80	11,705.40	5,762.00	13,565.60
100,000	21,231.60	10,615.80	31,847.40	14,726.00	35,957.60
200,000	52,959.60	26,479.80	79,439.40	35,181.00	88,140.60
400,000	124,487.60	62,243.80	186,731.40	81,136.00	205,623.60
<i>I procent av taxerat belopp.</i>					
1,000	—	—	—	0.50	0.50
2,000	1.08	0.54	1.62	1.00	2.08
4,000	2.97	1.49	4.46	2.75	5.72
6,000	4.02	2.01	6.03	3.60	7.62
8,000	4.69	2.35	7.04	4.10	8.79
10,000	5.35	2.68	8.03	4.58	9.93
12,000	6.13	3.07	9.20	5.05	11.18
15,000	7.26	3.63	10.89	5.80	13.06
20,000	9.04	4.52	13.56	7.17	16.21
25,000	10.39	5.19	15.58	8.13	18.52
50,000	15.61	7.80	23.41	11.52	27.13
100,000	21.23	10.62	31.85	14.73	35.96
200,000	26.48	13.24	39.72	17.59	44.07
400,000	31.12	15.56	46.68	20.28	51.40

utan barn.

Ortsgrupp V.

Taxerat belopp, kronor	Statsskatter för budgetåret 1939/40			Statsskatter enl. prop.	
	Statl. ink. o. förm.-skatt vid 120 %	Värns katt	Summa	Värns katt för budgetåret 1940/41	Summa (kol. 2 + 5)
1	2	3	4	5	6
<i>I kronor.</i>					
1,000	—	—	—	5.00	5.00
2,000	12.96	6.48	19.44	12.00	24.96
4,000	92.88	46.44	139.32	86.00	178.88
6,000	209.52	104.76	314.28	189.60	399.12
8,000	341.52	170.76	512.28	299.60	641.12
10,000	494.16	247.08	741.24	426.80	920.96
12,000	684.56	342.28	1,026.84	567.60	1,252.16
15,000	1,032.96	516.48	1,549.44	822.00	1,854.96
20,000	1,731.76	865.88	2,597.64	1,376.40	3,108.16
25,000	2,521.76	1,260.88	3,782.64	1,976.40	4,498.16
50,000	7,689.36	3,844.68	11,534.04	5,685.20	13,374.56
100,000	21,098.16	10,549.08	31,647.24	14,639.60	35,737.76
200,000	52,806.96	26,403.48	79,210.44	35,082.60	87,889.56
400,000	124,315.76	62,157.88	186,473.64	81,025.60	205,341.36
<i>I procent a v taxerat belopp.</i>					
1,000	—	—	—	0.50	0.50
2,000	0.65	0.32	0.97	0.60	1.25
4,000	2.32	1.16	3.48	2.15	4.47
6,000	3.49	1.75	5.24	3.16	6.65
8,000	4.27	2.13	6.40	3.74	8.01
10,000	4.94	2.47	7.41	4.27	9.21
12,000	5.70	2.85	8.55	4.73	10.43
15,000	6.89	3.44	10.33	5.48	12.37
20,000	8.66	4.33	12.99	6.88	15.54
25,000	10.09	5.04	15.13	7.90	17.99
50,000	15.38	7.69	23.07	11.37	26.75
100,000	21.10	10.55	31.65	14.64	35.74
200,000	26.40	13.20	39.60	17.54	43.94
400,000	31.08	15.54	46.62	20.25	51.33

Tabell 2 (forts.).

Ortsgrupp I.

c) Makar med

Taxerat belopp, kronor	Statsskatter för budgetåret 1939/40			Statsskatter enl. prop.	
	Statl. ink. o. förm.-skatt vid 120 %	Värns katt	Summa	Värns katt för budgetåret 1940/41	Summa (kol. 2+5)
1	2	3	4	5	6
<i>I kronor.</i>					
1,000	—	—	—	5.00	5.00
2,000	—	—	—	5.00	5.00
4,000	50.76	25.88	76.14	47.00	97.76
6,000	152.28	76.14	228.42	141.00	293.28
8,000	282.12	141.06	423.18	250.10	532.22
10,000	423.96	211.98	635.94	368.30	792.26
12,000	596.36	298.18	894.54	498.30	1,094.66
15,000	926.76	463.88	1,390.14	735.60	1,662.36
20,000	1,589.56	794.78	2,384.34	1,268.40	2,857.96
25,000	2,379.56	1,189.78	3,569.34	1,868.40	4,247.96
50,000	7,475.16	3,737.58	11,212.74	5,541.20	13,016.36
100,000	20,847.96	10,423.98	31,271.94	14,477.60	35,325.56
200,000	52,520.76	26,260.38	78,781.14	34,898.10	87,418.86
400,000	123,993.56	61,996.78	185,990.34	80,818.60	204,812.16
<i>I procent av taxerat belopp.</i>					
1,000	—	—	—	0.50	0.50
2,000	—	—	—	0.25	0.25
4,000	1.27	0.63	1.90	1.17	2.44
6,000	2.54	1.27	3.81	2.35	4.89
8,000	3.53	1.76	5.29	3.12	6.65
10,000	4.24	2.12	6.36	3.68	7.92
12,000	4.97	2.48	7.45	4.15	9.12
15,000	6.18	3.09	9.27	4.90	11.08
20,000	7.95	3.97	11.92	6.34	14.29
25,000	9.52	4.76	14.28	7.47	16.99
50,000	14.95	7.47	22.42	11.08	26.03
100,000	20.85	10.42	31.27	14.48	35.33
200,000	26.26	13.13	39.39	17.45	43.71
400,000	31.00	15.50	46.50	20.20	51.20

två barn.

Ortsgrupp V.

Taxerat belopp, kronor	Statsskatter för budgetåret 1939/40			Statsskatter enl. prop.	
	Statl. ink. o. förm.-skatt vid 120 %	Värnsskatt	Summa	Värnsskatt för budgetåret 1940/41	Summa (kol. 2+5)
1	2	3	4	5	6
<i>I kronor.</i>					
1,000	—	—	—	5.00	5.00
2,000	—	—	—	5.00	5.00
4,000	33.48	16.74	50.22	31.00	64.48
6,000	100.44	50.22	150.66	93.00	193.44
8,000	218.76	109.38	328.14	197.30	416.06
10,000	350.76	175.38	526.14	307.80	658.06
12,000	505.08	252.54	757.62	435.90	940.98
15,000	813.48	406.74	1,220.22	658.80	1,472.28
20,000	1,437.88	718.94	2,156.82	1,153.20	2,591.08
25,000	2,227.88	1,113.94	3,341.82	1,753.20	3,981.08
50,000	7,246.68	3,623.34	10,870.02	5,387.60	12,634.28
100,000	20,581.08	10,290.54	30,871.62	14,304.80	34,885.88
200,000	52,215.48	26,107.74	78,323.22	34,701.30	86,916.78
400,000	123,649.88	61,824.94	185,474.82	80,597.80	204,247.68
<i>I procent av taxerat belopp.</i>					
1,000	—	—	—	0.50	0.50
2,000	—	—	—	0.25	0.25
4,000	0.84	0.42	1.26	0.77	1.61
6,000	1.67	0.84	2.51	1.55	3.22
8,000	2.73	1.37	4.10	2.47	5.20
10,000	3.51	1.75	5.26	3.07	6.58
12,000	4.21	2.10	6.31	3.63	7.84
15,000	5.42	2.71	8.13	4.39	9.81
20,000	7.19	3.59	10.78	5.77	12.96
25,000	8.91	4.46	13.37	7.01	15.92
50,000	14.49	7.25	21.74	10.78	25.27
100,000	20.58	10.29	30.87	14.31	34.89
200,000	26.11	13.05	39.16	17.35	43.46
400,000	30.91	15.46	46.37	20.15	51.06

Tabell 2 (forts.).

Ortsgrupp I.

d) Makar med

Taxerat belopp, kronor	Statsskatter för budgetåret 1939/40			Statsskatter enl. prop.	
	Statl. ink. o. förm.-skatt vid 120 %	Värnskaft	Summa	Värnskaft för budgetåret 1940/41	Summa (kol. 2+5)
1	2	3	4	5	6
<i>I kronor.</i>					
1,000	—	—	—	5.00	5.00
2,000	—	—	—	5.00	5.00
4,000	12.96	6.48	19.44	12.00	24.96
6,000	66.96	33.48	100.44	62.00	128.96
8,000	146.88	73.44	220.32	136.00	282.88
10,000	275.52	137.76	413.28	244.60	520.12
12,000	416.16	208.08	624.24	361.80	777.96
15,000	684.56	342.28	1,026.84	567.60	1,252.16
20,000	1,268.96	634.48	1,903.44	1,022.00	2,290.96
25,000	2,047.76	1,023.88	3,071.64	1,616.40	3,664.16
50,000	6,975.36	3,487.68	10,463.04	5,205.20	12,180.56
100,000	20,264.16	10,132.08	30,396.24	14,099.60	34,363.76
200,000	51,852.96	25,926.48	77,779.44	34,467.60	86,320.56
400,000	123,241.76	61,620.88	184,862.64	80,335.60	203,577.86
<i>I procent av taxerat belopp</i>					
1,000	—	—	—	0.50	0.50
2,000	—	—	—	0.25	0.25
4,000	0.32	0.16	0.48	0.30	0.62
6,000	1.11	0.56	1.67	1.04	2.15
8,000	1.83	0.92	2.75	1.70	3.53
10,000	2.75	1.38	4.13	2.45	5.20
12,000	3.47	1.73	5.20	3.01	6.48
15,000	4.56	2.28	6.84	3.78	8.34
20,000	6.34	3.17	9.51	5.11	11.45
25,000	8.19	4.10	12.29	6.47	14.66
50,000	13.95	6.98	20.93	10.41	24.36
100,000	20.26	10.13	30.39	14.10	34.36
200,000	25.93	12.96	38.89	17.23	43.16
400,000	30.81	15.40	46.21	20.08	50.89

fyra barn.

Ortsgrupp V.

Taxerat belopp, kronor	Statsskatter för budgetåret 1939/40			Statsskatter enl. prop.	
	Statl. ink. o. förm.-skatt vid 120 %	Värns katt	Summa	Värns katt för budgetåret 1940/41	Summa (kol. 2+5)
1	2	3	4	5	6
<i>I kronor.</i>					
1,000	—	—	—	5.00	5.00
2,000	—	—	—	5.00	5.00
4,000	—	—	—	5.00	5.00
6,000	36.72	18.36	55.08	34.00	70.72
8,000	90.72	45.36	136.08	84.00	174.72
10,000	164.64	82.32	246.96	152.20	316.84
12,000	296.64	148.32	444.96	262.20	558.84
15,000	519.92	259.96	779.88	447.60	967.52
20,000	1,070.72	535.36	1,606.08	854.00	1,924.72
25,000	1,782.32	891.16	2,673.48	1,414.80	3,197.12
50,000	6,575.52	3,287.76	9,863.28	4,936.40	11,511.92
100,000	19,797.12	9,898.56	29,695.68	13,797.20	33,594.32
200,000	51,318.72	25,659.36	76,978.08	34,123.20	85,441.92
400,000	122,640.32	61,320.16	183,960.48	79,949.20	202,589.52
<i>I procent av taxerat belopp.</i>					
1,000	—	—	—	0.50	0.50
2,000	—	—	—	0.25	0.25
4,000	—	—	—	0.13	0.13
6,000	0.61	0.31	0.92	0.57	1.18
8,000	1.13	0.57	1.70	1.05	2.18
10,000	1.65	0.82	2.47	1.52	3.17
12,000	2.47	1.24	3.71	2.19	4.66
15,000	3.47	1.73	5.20	2.98	6.45
20,000	5.35	2.68	8.03	4.27	9.62
25,000	7.13	3.56	10.69	5.66	12.79
50,000	13.15	6.58	19.73	9.87	23.02
100,000	19.80	9.90	29.70	13.80	33.60
200,000	25.66	12.83	38.49	17.06	42.72
400,000	30.66	15.33	45.99	19.99	50.65

Tabell 3 utvisande för vissa inkomst- och förmögenhetskombinationer statsskatter dels enligt 1939 års lagtima och urtima riksdagars beslut, dels enligt förslag i propositionen.

Inkomsten motsvarar 4 % avkastning av förmögenheten. Ortsavdrag 1,400 kronor.

Förmögenhet, kronor	Taxerad inkomst, kronor	Statsskatter för budgetåret 1939/40				Statsskatter enl. prop.	
		Statlig ink. o. förm.- skatt vid 120 %	Värnskatt	Särsk. skatt å förmögen- het	Summa	Värnskatt för bud- getåret 1940/41	Summa (kol. 3+5 +7)
1	2	3	4	5	6	7	8
<i>I kronor.</i>							
30,000	1,200	2.70	1.35	10.00	14.05	5.00	17.70
40,000	1,600	16.20	8.10	20.00	44.30	15.00	51.20
50,000	2,000	29.70	14.85	40.00	84.55	27.50	97.20
100,000	4,000	156.60	78.30	160.00	394.90	145.00	461.60
200,000	8,000	508.20	254.10	510.00	1,272.30	438.50	1,456.70
300,000	12,000	1,054.20	527.10	910.00	2,491.30	840.00	2,804.20
500,000	20,000	2,550.20	1,275.10	1,910.00	5,735.30	1,998.00	6,458.20
1,250,000	50,000	10,723.20	5,361.60	5,910.00	21,994.80	7,922.00	24,555.20
2,500,000	100,000	29,014.20	14,507.10	13,410.00	56,931.30	19,744.50	62,168.70
5,000,000	200,000	70,680.20	35,340.10	28,410.00	134,430.30	46,567.00	145,657.20
<i>I procent av taxerad inkomst.</i>							
30,000	1,200	0.22	0.11	0.83	1.16	0.42	1.47
40,000	1,600	1.01	0.50	1.25	2.76	0.94	3.20
50,000	2,000	1.49	0.74	2.00	4.23	1.37	4.86
100,000	4,000	3.92	1.96	4.00	9.88	3.62	11.54
200,000	8,000	6.35	3.18	6.37	15.90	5.48	18.20
300,000	12,000	8.79	4.89	7.58	20.76	7.00	23.37
500,000	20,000	12.75	6.38	9.55	28.68	9.99	32.29
1,250,000	50,000	21.45	10.72	11.82	43.99	15.84	49.11
2,500,000	100,000	29.01	14.51	13.41	56.93	19.75	62.17
5,000,000	200,000	35.34	17.67	14.21	67.22	23.28	72.83

*Bilaga.***Utdrag av yttranden över promemorian den 14 mars 1940, såvitt angår frågan om uttagande av värnskatt av dem som icke påförts statlig inkomst- och förmögenhetsskatt.****Kammarrätten.**

Att värnskatt enligt förslaget skall erläggas även av dem, som icke blivit påförda statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, finner kammarrätten väl motiverat. Då det med hänsyn till nu rådande förhållanden och det statsfinansiella läget visat sig nödvändigt att vid sidan av den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten uttaga en särskild skatt, måste det enligt kammarrättens mening anses principiellt riktigt att låta denna skatt i någon mån även drabba dem, som på grund av nu medgivna ortsavdrag icke skola erlägga statlig inkomst- och förmögenhetsskatt. Därest behovet av ökade skatteintäkter i stället skulle hava tillgodosetts enbart genom den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten, hade vid uttagandet av denna skatt måst tillämpas andra beskattningsgrunder än de nu gällande. Det torde kunna antagas, att den omarbetning av bestämmelserna i förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, som därigenom blivit erforderlig, ej allenast skulle hava avsett införande av nya skatteskalor utan även inneburit en beskärning av de genom 1938 års författningsändringar avsevärt höjda ortsavdragen. På grund av nu medgivna ortsavdrag kan nämligen vid statsbeskattningen skattefrihet föreligga även beträffande inkomster, som icke kunna hänföras till de allra lägsta inkomstskikten. Sålunda är exempelvis en skattskyldig med hustru och tre minderåriga barn icke underkastad skatteplikt till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt intill ett taxerat belopp av 2,820 kronor, om den skattskyldige tillhör ortsgrupp I, och intill ett taxerat belopp av 3,700 kronor, om han tillhör ortsgrupp V. Att helt fritaga skattskyldiga med sådana inkomster från all direkt beskattning till staten skulle enligt kammarrättens mening under nuvarande förhållanden icke kunna anses välgrundat.

Det torde emellertid kunna ifrågasättas, huruvida skyldighet att erlägga värnskatt bör inträda redan vid så lågt taxerat belopp som 600 kronor. Ett skattebelopp av 5 kronor kan visserligen sägas vara så pass obetydligt, att den skattskyldige i de flesta fall bör kunna utan större olägenhet gälda det samma. Men givetvis måste — under förutsättning att familjeförhållandena äro desamma — skattens erläggande bereda större svårigheter vid en lägre inkomst än vid en högre. Enligt förslaget får en skattskyldig, som har hustru och tre minderåriga barn att försörja, erlägga 5 kronor i värnskatt vare sig hans taxerade belopp utgör 600 kronor eller 2,820 kronor, om den skattskyldige tillhör ortsgrupp I, respektive 3,700 kronor, om han tillhör ortsgrupp V. Kammarrätten kan icke undgå att finna detta förhållande mindre tilltalande. Då en differentiering av det obetydliga skattebelopp, varom här är fråga, icke torde böra förekomma, vill kammarrätten för sin del

förorda någon höjning av skattefrihetsgränsen, förslagsvis till ett taxerat belopp av 1,000 kronor. En sådan anordning skulle i stort sett innebära, att familjeförsörjare i de allra lägsta inkomstskikten bleve befriade från skyldighet att erlägga värnskatt, medan däremot beträffande ensamstående skattskyldiga skyldighet att erlägga sådan skatt skulle inträda redan vid lägre taxerat belopp än 1,000 kronor. Med hänsyn till de ortsavdrag, som äro medgivna för ensamstående skattskyldiga, uppkommer nämligen för dem beskattningsbart belopp vid lägre inkomster än 1,000 kronor.

Den av kammarrätten sålunda ifrågasatta höjningen av skattefrihetsgränsen synes för övrigt kunna anses påkallad även av praktiska skäl. I 1936 års skattekommittés år 1937 avgivna betänkande rörande omläggning av den direkta statsbeskattningen (sid. 305 ff.) lämnas vissa uppgifter angående vid skatteindrivning beräknat existensminimum. Dessa uppgifter giva vid handen, att för de orter, som undersökningen avsett, existensminimum i medeltal beräknats för ensamstående till omkring 90—95 kronor för månad och för gift person till omkring 110—115 kronor för månad med visst tillägg för varje barn. Med hänsyn härtill torde det kunna antagas, att indrivning av värnskatt regelmässigt icke lär kunna äga rum beträffande skattskyldiga med så lågt taxerat belopp som 600 kronor eller något därutöver. För att undvika onödigt arbete för de myndigheter, som hava att ombesörja skatternas debitering och indrivning, synes det därför mest ändamålsenligt att på sätt kammarrätten ifrågasatt höja gränsen för skattepliktens inträdande.

Föreskriften i 1 § b) att skatteplikt för där nämnda skattskyldiga skall inträda allenast då skyldighet föreligger att erlägga pensionsavgift enligt lagen om folkpensionering finner kammarrätten såväl ur saklig synpunkt som av praktiska skäl väl motiverad.

Två ledamöter av kammarrätten ha helt tillstyrkt förslaget i förevarande avseende.

Riksräkenskapsverket.

Riksräkenskapsverket delar den uppfattning, som kommit till uttryck i promemorian, att uttagandet av värnskatt lämpligen bör utsträckas jämväl till vissa mindre inkomsttagare, vilka icke hava att erlägga statlig inkomst- och förmögenhetsskatt. Genom de vid sistnämnda skatteform numera medgivna ortsavdragen, vilka för personer med försörjningsskyldighet kunna stiga till avsevärda belopp, bliva stora grupper mindre inkomsttagare helt undantagna från direkt statsbeskattning. Omfattningen av denna skattefrihet påverkas jämväl därav, att naturaförmånerna, i synnerhet vad landsbygdens befolkning angår, vid taxeringen i allmänhet uppskattas alltför lågt i förhållanden till dessa förmåners realvärde.

Vad angår nu omhandlade inkomsttagares förmåga att erlägga den föreslagna värnskatten, lära förhållandena växla med hänsyn dels till ortsdyrhet, dels till inkomstens art, dels ock till inkomsttagarens personliga levnadsförhållanden. Inkomsttagare å dyrare ort ävensom sådana inkomsttagare å billigare ort, vilkas inkomster utgöras enbart av naturaförmåner, torde med all sannolikhet i stor utsträckning icke kunna erlägga även ett så relativt obetydligt skattebelopp som fem kronor. Förmågan att betala den värnskatt, varom här är fråga, torde vara störst hos sådana inkomsttagare å billigare ort, vilka vid sidan av en mindre kontant inkomst åtnjuta för

försörjningen viktiga naturaförmåner. Relativt god förmåga att betala nu ifrågavarande skatt torde jämväl inom såväl dyrare som billigare ort förefinnas hos sådana inkomsttagare med kontant inkomst, vilka i föräldrahemmet åtnjuta bostad och kost mot förhållandevis låg ersättning.

Med utgångspunkt från vad riksräkenskapsverket sålunda anført angående skatteförmågan hos nu ifrågavarande inkomsttagare torde man icke kunna räkna med, att den för dessa inkomsttagare debiterade värnskatten skall komma att inflyta i tillnärmelsevis samma proportion som värnskatten i övrigt eller som inkomst- och förmögenhetsskatten.

I fråga om indrivningen av restantierna komma särskilda svårigheter att möta. Sålunda komma tvångsmedlen införsel och utmätning praktiskt taget icke att kunna användas med hänsyn till att det här gäller personer, vilkas inkomst i allmänhet ej nämnvärt överstiger existensminimum.

Med det ovan anförda har riksräkenskapsverket allenast ansett sig böra påvisa, att allt för stora förväntningar icke få ställas beträffande uppbördsresultatet av en värnskatt för de grupper av inkomsttagare, vilka enligt 1 § b) i det föreliggande förslaget skulle åläggas skyldighet att utgiva sådan skatt. Beredvillighet att under nuvarande förhållanden erlægga en pålaga av värnskattens natur torde emellertid av flera skäl kunna förväntas framträda hos ifrågavarande inkomsttagare, vilka härigenom bleve i tillfälle att i likhet med övriga inkomsttagare direkt bidra till täckande av statens ökade utgifter.

Överståthållarämbetet.

Då i remitterade förslaget ej anges det tänkta skattebeloppet och icke ens dettas procentuella fördelning i olika grupper inkomsttagare, saknar överståthållarämbetet möjlighet att göra något uttalande i huvudfrågan.

Länsstyrelsen i Stockholms län.

Länsstyrelsen har intet att erinra emot förslaget att uttaga värnskatt av sådana medborgare, som på grund av de skattefria avdragen icke vid taxeringen till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt påföras beskattningsbart belopp. Ur praktiska synpunkter synes lämpligt att, som i förslaget skett, i dessa fall anknyta skattens utgörande till erläggande av pensionsavgift enligt lagen om folkpensionering. Det synes dock kunna ifrågasättas, huruvida skattskyldig, som erhållit skattefritt avdrag enligt 17 § 2 mom. förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, och som av denna anledning icke påförts beskattningsbart belopp, icke bör kunna av beskattningsnämnd befrias från värnskatt. Under erinran att av taxeringslängderna alltid framgår, att avdrag av ifrågavarande slag medgivits, får länsstyrelsen meddela, att det icke torde bereda taxeringsnämnderna vid årets taxering någon olägenhet att i varje sådant fall besluta huruvida befrielse från värnskatt skall äga rum och verkställa anteckning härom i längden.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län.

Förslaget innehåller en i sig själv anmärkningsvärd utvidgning av den subjektiva skattskyldigheten till jämväl den kategori av fysiska personer, som i ålder mellan 17 och 64 år, haft inkomst till beräknat taxerat belopp till statsskatt å minst 600 kronor men på grund av högre ortsavdrag icke påföras något beskattningsbart belopp vid samma taxering. Härav föranledes i första hand den erinringen att, sedan inkomsten blivit renodlad enligt skattelagarna med avdrag för belopp, som anses motsvara existensminimum, så att något beskattningsbart belopp därefter icke återstår, tillgång näppligen lär finnas till betalning av någon värnskatt. Så snart vederbörande har förmögenhet blir förhållandet annorlunda men enbart inkomsten borde icke giva möjlighet till någon skattebetalning — under förutsättning att inkomsten riktigt deklarerats och icke i verkligheten överstigit uppgivet belopp.

Hos länsstyrelsen inställer sig på grund härav i första hand tvekan, om det kan vara riktigt att påföra värnskatt i här förevarande fall med föreslagna fem kronor. Det kan visserligen hänvisas till att denna kategori inkomsttagare liksom personer i allmänhet mellan 17 och 64 år få erlägga avgift till folkpensioneringen med 6 kronor. Men den direkta personliga fördelen av sådan avgiftsbetalning lär förklara att penningar kunna uppbringas av vederbörande till sådan betalning, utan att detta får tydas som bevis för att även värnskatt kan betalas av personer med inkomst, understigande vad som enligt skattelagarna beräknas vara existensminimum. Härtill kommer att indrivningskostnaderna för värnskattebelopp, som påföras under sådana förhållanden, torde bli jämförelsevis höga. Vid en allenast hastig blick på uppbördsböcker och restlängder har det nämligen visat sig att den kategori, som vid kronouppbörden debiterats allenast sex kronor avgift till folkpensioneringen men icke någon statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, i mycket stor utsträckning får debiterat belopp avkortat efter misslyckade indrivningsförsök och restföring över flera redovisningsperioder. Det låter sig icke göra att lämna mera bestämda uppgifter om uppbördsresultatet beträffande sådana debetsedlar men det torde med säkerhet kunna sägas att, om avgiftsbeloppet ökas med ytterligare fem kronor värnskatt, resultatet icke blir gynnsammare utan motsatsen.

Länsstyrelsen har sökt vinna en uppfattning om antalet personer, som skulle påföras ifrågasatta minimumbelopp fem kronor i värnskatt genom den sammanställning för länet, som här bifogas. Skillnaden mellan antalet taxerade personer i inkomsttaxeringslängderna och antalet till värnskatt för år 1939 debiterade visar ungefärligen det antal, varom fråga är. Debiteringen av 1939 års värnskatt innebär nämligen att vederbörande haft åtminstone 40 kronor återstående beskattningsbart belopp vid statsskattetaxeringen, med statlig inkomst- och förmögenhetsskatt å kronor 2.16. Antalet år 1939 i taxeringslängd upptagna personer, som icke haft så stor inkomst, utgör enligt bilagan för länet 51,681 personer av 236,539 taxerade eller omkring 22 %. För vissa delar av länet är antalet anmärkningsvärt stort, exempelvis Norrvikens fögderi, där frågan berör omkring 59 % av antalet taxerade. Givetvis gäller det särskilt fiskares och stenhuggares möjligheter att betala denna skatt här i länet. Vad som först genom ett väsentligt ökat indrivningsarbete kan uttagas från detta förhållandevis stora antal personer, låter sig svårigen beräknas, men om hälften av föreslagna värnskatten från dessa personer inflöte, skulle det röra sig om ett belopp på omkring 125,000 kronor för hela detta län.

Länsstyrelsen har icke velat underlåta att på detta sätt försöka beräkna den praktiska betydelsen av den föreslagna värnsskatteplikten för ifrågavarande »nya» skattskyldiga. I proportion till länets folkmängd skulle med samma djärva approximation beloppet för riket i sin helhet kunna beräknas till omkring 1,650,000 kronor.

Beloppet ifråga är icke stort i förhållande till den totalsumma, som genom en värnsskatt för år 1940 torde behöva uttagas och i jämförelse med vad 1939 års värnsskatt beräknas giva. Detta liksom de förut anförda betänkligheterna ifråga om det ökade indrivningsbesväret talar närmast mot värnsskattens sålunda ifrågasatta utsträckning till de ifrågavarande inkomstkategorierna. Väl kunna även andra skäl än de statsfinansiella i nu föreliggande situation för landet vara värda beaktande. Såsom ett led i uppoffringarna för landets värn kan det sålunda måhända anses vara av största betydelse att skatten lägges så brett som möjligt och att den bör bli kännbar för så många enskilda som möjligt.

Vid sitt slutliga ställningstagande till frågan har länsstyrelsen emellertid funnit övervägande skäl tala emot en sådan fördelning av värnsskattebördan, som förslaget innebär i här förevarande avseende.

Utan att i öfrigt hava något att erinra mot förslaget detaljer får länsstyrelsen sålunda förklara sig icke kunna tillstyrka förslaget genomförande.

Bilaga till länsstyrelsens i Göteborgs och Bohus län yttrande.

Sammanställning] rörande antal skattskyldiga m. m. i Göteborgs och Bohus län år 1939.

Fögderi och stad	Folkmängd 1 januari	Antal av- giftspliktiga till folkpen- sioneringen	I tax.-längd till statsskattetaxe- ring med tax. bel. upptagna (även om besk. bel. ej återstår)	Antal till värnsskatt år 1939 debiterade
Göteborgs fögderi.....	48,472	33,307	24,149	19,416
Inlands fögderi.....	42,536	26,936	17,316	11,229
Orusts och Tjörns fögderi.....	31,099	18,961	10,444	5,372
Sunnervikens fögderi.....	32,460	19,973	10,638	5,439
Norrvikens fögderi.....	26,675	16,213	9,399	3,857
Summa landsbygden	181,242	115,390	71,948	45,313
Göteborgs stad.....	275,753	193,250	152,036	129,690
Uddevalla stad.....	16,226	10,749	8,459	6,673
Strömstads stad.....	2,988	1,936	1,476	1,205
Lysekils stad.....	5,346	3,422	2,622	1,977
Summa städerna	300,313	209,357	164,593	139,545
Totalsumma	481,555	324,747	236,539	184,858

Styrelsen för Sveriges hărădsskrivarförening.

Uti den till författningsförslaget fogade promemorian rörande värnsskattens utformning uttalas, att det ansetts i viss mån oegentligt, att många medborgare, som på grund av de skattefria avdragen icke betala någon stats-skatt, ej alls fått genom direkt beskattning deltaga i de genom krisen uppkomna bördorna. Styrelsen kan icke dela denna uppfattning utan anser det tvärtom i princip oriktigt, om sådana skattskyldiga, vilka på grund av de med hänsyn till existensminimum avvägda skattefria avdragen icke påföras ordinarie statsskatt, skulle belastas med av kristid påkallade extra skattebördor, då ju skatteförmågan självfallet är mindre under kristid än under normala förhållanden, synnerligast för de lägre inkomstskikten, vilka torde komma att hårdast drabbas av de nu föreslagna ändrade bestämmelserna. Då värnsskatten icke avsetts för särskilt ändamål utan blott utgör en skärpning av statsbeskattningen, synes skälig anledning ej heller föreligga att för densamma utforma annat skatteunderlag än för inkomst- och förmögenhetsskatten.

Att på sätt föreslagits sammankoppla värnsskatten med pensionsavgifterna enligt lagen om folkpensionering finner styrelsen icke välbetänkt. Redan artskillnaden ur skattesympunkt mellan dessa båda slag av utskylder talar däremot. Men dessutom komme den direkta skatteökningen för de lägre inkomstskikten att uppgå till procentuellt högst ansevärliga belopp. Å andra sidan skulle, såsom i promemorian antydes, i vissa fall skattskyldiga, vilka åtnjuta folkpension eller äro i icke avgiftspliktig ålder, obehörigen undgå värnsskatt.

Styrelsen vill sålunda rent principiellt förorda, att värnsskatten för budgetåret 1940/41 anordnas på samma sätt som skedde för budgetåret 1939/40, d. v. s. som ett procentuellt tillägg till inkomst- och förmögenhetsskatten.

Styrelsen finner sig därjämte böra erinra, att en utformning av värnsskatten enligt nu föreliggande författningsförslag komme att medföra en synnerligen avsevärd arbetsökning och stegrade kostnader för skattens debitering, samt att det synes högst tvivelaktigt, om debiteringen skulle kunna medhinnas inom sådan tid, att uppbörd kan ske vid samma tidpunkt som innevarande års värnsskatt. Att denna överhuvud kunde debiteras under den bråda tiden för mantalsskrivningarnas avslutande och mantalslängdernas färdigställande berodde huvudsakligen därpå, att blott uppbördsboken behövde användas som ledning vid debiteringsarbetet. Enligt nu föreliggande förslag skulle vid debiteringen hänsyn tagas till såväl taxerade som beskattningsbara belopp enligt inkomstlängderna, olika skatteskalor, olika slag av skattskyldiga, skatteminimum, avgiftsplikt enligt lagen om folkpensionering och skattens fördelning mellan äkta makar m. fl. förhållanden, för vilket allt under arbetets gång måste utnyttjas utom uppbördsboken jämväl inkomstlängd och pensionsavgiftslängd.

Men även oavsett denna ökning av arbetet och kostnaderna för debiteringen synes det gynnsamma resultatet av senaste värnsskatteuppbörd icke giva anledning till sådana invecklade bestämmelser rörande en ny värnsskatt som de nu föreslagna. En icke oväsentlig borgen för en god skatteuppbörd är nämligen enligt styrelsens förmenande enkla och för de skattskyldiga lättförståeliga stadganden rörande tributen till det allmänna.

Styrelsen för föreningen Sveriges städers kronouppbördstjänstemän.

Styrelsen kan väl förstå betydelsen av en jämn fördelning av kristidsbördorna men anser att grunderna för all skattepåföring böra beräknas med hänsyn till skattebetalarnas förmåga att bära skattebördan. En tillämpning av nu föreliggande förslag skulle medföra, att värnskatt komme att påföras ett betydande antal små inkomsttagare, vilka sakna förmåga att betala och beträffande vilka redan på förhand kan förutses, att intet kommer att hos dem kunna uttagas. Det må erinras, att medan beskattningsminimum ligger vid 600 kronor per år, existensminimum för en ensam person torde ligga vid ett minst dubbelt så stort belopp. Det förekommer visserligen inkomsttagare, vilka leva under existensminimum, men som hellre försaka än underlåta att betala påford skatt. Det måste dock anses som en orättvisa, att med dem jämställda men icke lika lojala medborgare gå fria från betalning, därför att ingen skatt kan av dem uttagas. I kristider, sådana som nu råda, måste det ställa sig alldeles särskilt svårt för de lägsta inkomsttagarna att erlägga skatter.

Styrelsen vill med anledning av förestående ifrågasätta en höjning av minimigränsen för värnskattens åsättande.
